

ŚWIĘTO PESAH

Wspominanie ważnych wydarzeń jest nieodłącznym elementem towarzyszącym ludzkości już od samego początku. Nie inaczej jest z narodem żydowskim, któremu Pan Bóg wyznaczył wiele wyjątkowych dni, które obchodzone są bardzo uroczyście po to, aby upamiętnić wielkie rzeczy, które Pan Bóg dokonał w tym narodzie. Jednym z takich szczególnych dni jest święto Paschy, które upamiętnia noc, kiedy Izraelici opuścili Egipt – miejsce swojej niewoli.

Zgodnie z nakazem Bożym, w ostatni wieczór przed wyjściem z Eretz Micraim (z j. hebrajskiego „ziemia egipska”) mieli oni spożyć wieczerzę, której najważniejszym daniem był baranek (II Mojż 12:3.11). Każdy Izraelita miał oznaczyć drzwi swojego domostwa krwią zabitego w tym celu baranka. To dzięki krwi baranka dokonano się wykupienie pierworodnych, którzy zostali ominięci przez anioła śmierci.

Święto Paschy (hebr. Pesach, przejście) przypada w tym roku 14 dnia miesiąca Nisan kalendarza żydowskiego (23/24 kwietnia) po zachodzie słońca. Jest ono ściśle związane z następującym bezpośrednio po nim 7-dniowym świętem Przaśników i traktowane jako całość. Od czasu, kiedy zbudowano świątynię w Jeruzalem, Pascha stała się jednym z tzw. świąt pielgrzymich (hebr. „szalosz regalim”) (V Mojż. 16:16, II Mojż. 23:14-17, 34:23). Bardzo ważne było, aby nie zaniechać żadnego ze szczegółów związanych z wyborem tego baranka. Między innymi, miał to być baranek bez żadnej skazy, a na sprawdzenie tego były aż 4 dni (II Mojż. 12:3-6).

Ponadto Bóg ściśle wyznaczył sposób jego przyrządzenia, a nawet spożycia (II Mojż. 12:8.11). Dlaczego było to takie ważne? W wymiarze ówczesnych wydarzeń, chodziło o ocalenie życia pierworodnych, ponadto podkreślało wagę odzyskania wolności. To wystarczyło, aby każdy Izraelita z bojażnią dostosował się do tych wszystkich szczegółowych przepisów,

Łącznie z zaznaczeniem krwią swoich odrzwi. A krew ta będzie dla was znakiem na domach, gdzie będziecie. Gdy ujrzę krew, ominę was, i nie dotknie was zgubna plaga, gdy uderzę ziemię egipską. Dzień ten będzie wam dniem pamiętnym i będziecie go obchodzili jako święto Pana; będziecie go obchodzili przez wszystkie pokolenia jako ustanowienie wieczne (II Mojż. 12:13.14).

Od wielu wieków w te świąteczne dni corocznie podczas uroczystej wieczerzy powtarza się i wspomina historię wyjścia z Egiptu. Nazywa się ona seder (porządek), ponieważ odbywa się według ściśle określonego rytuału opisanego w Hagadzie – księdze, którą odczytuje się podczas wieczerzy. Uroczysta wieczerza odbywa się w ściśle ustalonym porządku, a na stole znajdują się określone potrawy. Oprócz macy – głównego symbolu święta, są tu gorzkie zioła (maror, najczęściej jest to chrzan), przypominające gorycz niewoli, karpas – czyli natka pietruszki, upieczone jajko i zeroa (kawałek pieczonego mięsa z kością) na pamiątkę ofiar składanych niegdyś w świątyni, a także charoset – mieszanina utartego jabłka, mielonych orzechów i wina, sporządzona na podobieństwo zaprawy wyrabianej przez niewolników faraona.

Na stole stoi kielich z winem przeznaczony dla proroka Eliasza. W wielu domach obok kielicha dla Eliasza ustawia się kielich z wodą na pamiątkę prorokini Miriam. Każde dziecko i każdy dorosły uczestnik sederu w każdym pokoleniu ma się poczuć, tak jakby to on

Osobiście został wyzwolony z niewoli egipskiej, a zarazem ma pamiętać o niewoli egipskiej – tak jakby on był niewolnikiem w Egipcie za czasów faraona. Jest to wielka lekcja empatii, a także solidarności i umacniania więzi międzypokoleniowej.

Żydowski mędrca piszą, że lud spożywał macę wolności nie dlatego, że został wybawiony z Egiptu, ale raczej dlatego, że został wybawiony w Egipcie. Oznacza to, że celebrowanie sederu nie tyle wyraża rzeczywiste zbawienie, co wiarę w Słowo Boże, w obietnicę daną ludowi przez Wszechmogącego, iż będzie zbawiony (wyjdzie z Egiptu). Dlatego Pesach nie tyle jest świętem zbawienia, co wiary w zbawienie. Zachęca nas to do modlitwy o synów i córki Abrahama, którzy będą uczestniczyć w świątecznych wieczerzach sederowych, aby odmawiając dwunastowieczną modlitwę Majmonidesa, Ani Maamin: „Wierzę pełnią wiary w przyjście Mesjasza, i nawet jeśli się opóźnia, będę oczekiwać na niego każdego dnia, dopóki nie przyjdzie”, wielu z nich rychło doznało błogosławieństwa rozpoznania Go w osobie Jeszui z Nazaretu. Jeśli więc Syn was wyswobodzi, prawdziwie wolnymi będziecie J 8:36.

Dziś wiemy, że każdy szczegół ówczesnej Paschy wybiegał w daleką przyszłość, gdyż baranek paschalny obrazował Zbawiciela – Baranka Bożego (Jana 1:29). Stąd bezwzględne zalecenia: aby baranek był bez skazy (II Mojż. 12:5, porównaj z Hebr. 9:14), aby nie łamano żadnej jego kości (II Mojż. 12:46, porównaj z Jana 19:36) oraz aby jego krwią oznaczyć drzwi swojego domostwa na znak wiary, iż ta krew ocala życie (II Mojż. 12:22.23, porównaj z Rzym. 5:9). Fakt, iż Pan Jezus wjechał do Jerozolimy dokładnie 10 dnia miesiąca Nisan symbolizował, że jest On prawdziwym barankiem paschalnym. I tak jak baranek ofiarowany na ołtarzu w świątyni był sprawdzany przed Paschą, tak i Jezus był poddany sprawdzeniu przez „arcykapłanów i uczonych w Piśmie” w tych dniach (Mat 21:23.27; Mat 23) i nie znaleziono w nim żadnej winy (Jan 19:4; 1 Piotr 1:18.21), co potwierdziło, że był godny, aby zostać ofiarowanym jako zadośćuczynienie za nasze grzechy.

Istnieje jeszcze szereg innych proroczych obrazów wskazujących na Zbawiciela. Przed świętem Paschy należało usunąć z domostw wszelki zakwas (w j. hebrajskim „chamec”) (II Mojż. 12:15, 19 13:7). Rytuał związany ze sprzątnięciem domu i usuwaniem chamecu jest przestrzegany przez pobożne rodziny żydowskie do dnia dzisiejszego i w języku hebrajskim nosi nazwę bdiat chamec. Zakwas (chamec) symbolizuje grzech, obłudę, złość i przewrotność (Łuk. 12:1, I Kor. 5:7.8, Gal. 5:9). Chleb pozbawiony zakwasu – maca (upieczony jest z ciasta zarobionego wyłącznie z wody i mąki, bez drożdży) i spożywany w święto Paschy oraz pozostałe 7 dni Święta Przaśników.

Niekwaszony chleb symbolizuje bezgrzeszne ciało Chrystusa. Bardzo interesującymi spostrzeżeniami na temat kwaszonego i nie kwaszonego chleba podzielił się naczelny rabin Polski, Michael Schudrich. W jednym z wywiadów na temat święta Pesach powiedział on: „Nie chodzi tylko o przygotowania w świecie materialnym. Ważne jest również poszukiwanie duchowego chamecu. Czym jest chamec? To produkt procesu fermentacji ziarna, podczas którego ziarenko puchnie i staje się o wiele większe, okazalsze. Maca reprezentuje skromność, natomiast chamec - arogancję”, podkreśla naczelny rabin Polski. „Mimo to, różnica między macą i chamecem jest niewielka. Oba wytwarza się z tych samych składników: mąki i wody. Po osiemnastu minutach mąka i woda stają się chamecem. Po siedemnastu minutach, to jeszcze ciągle jest maca. Różnica to tylko jedna minuta. Przygotowując się do Pesach, teraz bardziej niż kiedykolwiek, musimy znaleźć chamec zgromadzony w naszych domach, ale, co równie ważne, a może i nawet ważniejsze, musimy znaleźć wewnętrzny chamec w naszych duszach”, dodaje rabin.

W kontekście tego żydowskiego zrozumienia tego tematu, niezwykle znaczenia nabierają dla nas słowa apostoła Pawła, który w I Liście do Koryntian 5,6-8 (w przekładzie Biblii Tysiąclecia) mówi: Wcale nie macie się czym chlubić! Czyż nie wiecie, że odrobina kwasu całe ciasto zakwasza? Wyrzucie więc stary kwas, abyście się stali nowym ciastem, jako że przaśni jesteście. Chrystus bowiem został złożony w ofierze jako nasza Pascha. Niewątpliwie apostoł Paweł nawiązuje w tym fragmencie do starodawnego żydowskiego zwyczaju bdiakat chamec – oczyszczania domu z wszelkiego kwasu przed świętem Pesach. Jednakże natychmiast odnosi to do Mesjasza Jezui, który stał się Barankiem zbawienia dla każdego z nas.

W czasie uroczystej wieczerzy (tzw. wieczerzy sederowej) pije się cztery kielichy wina, które symbolizują wolność i szczęście. Każdy kielich ma swoją nazwę i oznacza cztery obietnice Boże:

- 1. Wyprowadzę** (hoceti) was spod ciężaru robót w Egipcie.
 - 2. Wyratuję** (hicalti) was z niewoli.
 - 3. Wybawię** (gaalti) was okazując wielką moc i wielkie wyroki.
 - 4. Wezmę** (lakachti) was dla siebie jako naród, będę dla was Bogiem. (II Mojż. 6:6-8, porównaj w przekładzie Biblii Gdańskiej i Biblii Tysiąclecia)
- Znając porządek wieczerzy sederowej, można wywnioskować, iż Jezus wypowiedział słowa zapisane w Ewangeliach (Mat. 26:26.29, Łuk. 22:15.20) właśnie przy trzecim kielichu – „kielichu zbawienia”. Jezua nie wypił już czwartego kielicha, mówiąc, iż nie będzie w nim uczestniczył aż do dnia, gdy będzie go pił w Królestwie Ojca swego.

To doroczne święto, upamiętniające wyjście z Egiptu i ocalenie pierworodnych wskazuje na doniosłe wydarzenia z udziałem Mesjasza – Baranka Bożego, a ostatecznie wskazuje na zbawienie. Święto Pesach nazywane jest też dniem ocalenia pierworodnych, ponieważ baranek paschalny był ofiarą wykupu za ocalonych pierworodnych. I powiesz do faraona: Tak mówi Pan: Moim synem pierworodnym jest Izrael. Mówię do ciebie: Wypuść syna mojego, aby mi służył. Jeśli będziesz się wzbraniał od wypuszczenia go, Ja zabiję twego syna pierworodnego. II Mojż. 4:22-23

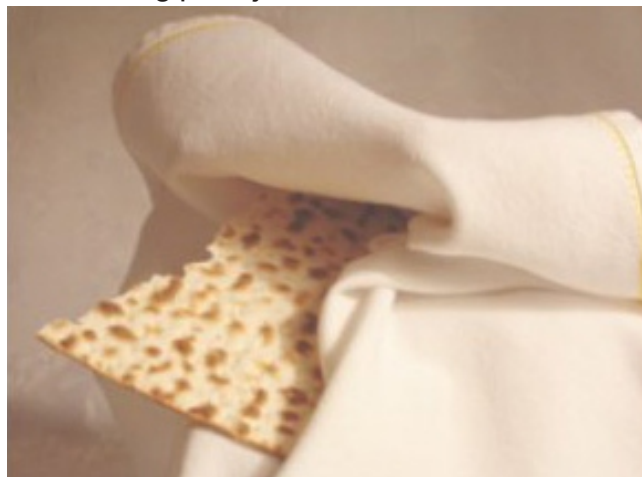
Patrząc więc w szerokim kontekście znaczeniowym tych słów, możemy śmiało wywnioskować, że Baranek Boży okazał się wykupem za życie Jego pierworodnego syna – Izraela. Dlatego Apostoł Jan napisał: On ci jest ubłaganiem za grzechy nasze, a nie tylko za nasze, lecz i za grzechy całego świata I Jana 2:2. To dlatego apostoł Paweł w Liście do Rzymian 1:16 powiedział: Albowiem nie wstydzę się ewangelii Chrystusowej, jest ona bowiem mocą Bożą ku zbawieniu każdego, kto wierzy, najpierw Żyda, potem Greka (...). Ewangelista Jan, pisząc, że jest On wybawieniem za grzechy nasze, ewidentnie mówi tutaj o „całym domu Izraela”, do którego to w pierwszej kolejności przyszedł Mesjasz – Baranek Boży Jezua. Jednakże już w tym słowie zawarta jest wspaniała obietnica, że Baranek Boży stał się także wybawieniem za grzechy całego świata.

Biblia często mówi o pierworodnych oraz o pierwocinach plonów, które zawsze miały być poświęcone Bogu (II Mojż. 13:2, 34:19). Oczywiście przede wszystkim ma to znaczenie w odniesieniu do Jezusa jako pierworodnego Syna Bożego (Kol. 1:15), pierworodnego z umarłych (Obj. 1:5), ale w dalszym kontekście odnosi się do Izraela (Oz. 11:1).

Rozumienie symboliki tych świąt w odniesieniu do Mesjasza, to uzmysłowienie sobie, że tym Barankiem paschalnym jest nasz Zbawiciel. Pozwala to odczuwać całą pełnię i istotę przesłania, która w tym święcie jest skierowana do całej ludzkości,

dlatego że Baranek Boży gładzi grzech całego świata (Jana 1:29).

Niektórzy uważają jednak, że Pascha jest świętem typowo żydowskim, a chrześcijanie powinni obchodzić Pamiątkę Wieczery Pańskiej, którą ustanowił Jezua (Jezus). Oczywiście, można byłoby „okroić” całą wieczerę sederową i wznieść tylko trzeci kielich oraz spożyć symbolicznie kawałek macy. Jednakże ukryta głębia całej wieczery sederowej zaskakuje ilością elementów mesjańskich, jakże ważnych dla każdego z nas. Przykładem może być pradawny zwyczaj obchodzony przez Żydów w czasie wieczery paschalnej. W tym właśnie czasie trzy płyty macy umieszcza się w specjalnej saszetce. Środkowa maca zostaje wyjęta, przełamana i zawinięta w białą tkaninę. Następnie jest ona ukryta, aby później w uroczysty sposób ją odnaleźć przy szczególnej radości dla wszystkich dzieci. Po jej odnalezieniu, dzielona jest pomiędzy wszystkich uczestników wieczery. Ta środkowa, przełamana maca symbolizuje baranka ofiarowanego na święto Pesach. W mesjańskiej interpretacji wieczery pesachowej, ta ukryta maca symbolizuje Mesjasza Jezua, który jako doskonały (praśny chleb) został złamany (zabity), a następnie „ukryty” czyli pochowany w grobie, a potem został „odnaleziony”, czyli zmartwychwstał. Teraz wszyscy ci, którzy w Niego wierzą, wspominają Go, spożywając mały kawałek praśnego chleba jako symbol Jego ciała. Słowo Afikoman, jest jedynym greckim wyrazem używanym podczas wieczery sederowej w czasie Święta Pesach i oznacza ono „On przyszedł”. Afikoman kieruje więc nasze spojrzenie wstecz nie na baranka paschalnego, dającego doczesne wybawienie z niewoli egipskiej, ale na Zbawiciela –

Baranka Paschalnego, który przyniósł wieczne wybawienie Izraelowi i całemu światu. Bardzo wyraźnie opisał to prorok Izajasz mówiąc: ...i nie otworzył swoich ust, jak jagnię na rzeź prowadzone i jak owca przed tymi, którzy ja strzygą, zamilkł i nie otworzył swoich ust Iz. 53,7b.

Wiele elementów mesjańskich możemy odnaleźć w rozważaniu wyjścia z niewoli (Egiptu, który obrazuje niewolę tego świata oraz pęta grzechu), przedstawionej jako smak gorzkich ziół i słonej wody – łez zniewolenia.

Po zakończeniu sederu (wieczery) paschalnej jej uczestnicy odśpiewują szczególne Psalmi, zwane Psalmami Hallel. Takie same Psalmi śpiewał Jezus wraz ze swymi uczniami. Są to Psalmi 113 do 118. Oto niektóre fragmenty tych psalmów: Kamień, który odrzucili budowniczowie, stał się kamieniem węgielnym... to jest cudowne w oczach naszych. Oto dzień, który Pan uczynił, weselmy się i radujmy się w nim (Psalm 118,22-24).

Oto w ten dzień pierwszego wieczoru Pesach Jezus świętował razem ze swymi uczniami, a zaraz drugiego dnia ze względu na nas wszystkich, to właśnie On stał się tym Barankiem Paschalnym. On tego, który nie znał grzechu, za nas grzechem uczynił, abyśmy w nim stali się sprawiedliwością Bożą II Kor. 5,21. Tamtej nocy w Egipcie nie liczyły się dobre uczynki, czy dobre pochodzenie, bogactwo czy bieda. Liczyła się tylko wiara oraz to czy odrzwia domu pomazane były krwią czy też nie. Jeśli była na nich krew baranka, anioł śmierci omijał taki dom. Jeśli nie znalazł tam krwi, to śmierć była nieunikniona i to też niezależnie od stanu pochodzenia czy majątności.

Boże wymagania nie zmieniły się do dnia dzisiejszego. Niezależnie kim jesteśmy, to dla naszego wiecznego ocalenia liczy się tylko krew Baranka Jezui, który jedynie może wyzwolić od grzechu. Jeśli nie znalazł tam krwi, to śmierć była nieunikniona i to też niezależnie od stanu pochodzenia czy majątności. Boże wymagania nie zmieniły się do dnia dzisiejszego. Niezależnie kim jesteśmy, to dla naszego wiecznego ocalenia liczy się tylko krew Baranka Jezui, który jedynie może wyzwolić od grzechu. Święto Pesach jest wyjątkowym doświadczeniem. To święto daje nam szansę na spojrzenie wstecz i przeanalizowanie naszego życia, określenie tych rzeczy, które niepotrzebnie ograniczają nasze szczęście i zdolność do czynienia dobra. Możemy zdać sobie sprawę z możliwości bardziej zwycięskiego życia tym bardziej, iż wiemy, że za nasze wyzwolenie dokonała się doskonała ofiara Baranka Bożego Jezui.

Piotr Borek